

Dinsdagavond, 19 October '431

Gisteravond zouden er 2 dames, elk met 2 kinderen komen. Eén van die dames zou Hennie zijn. Op de afgesproken tijd, 8.15 uur, kwam er niets, wel werd er opgebeld dat ze om half 11 zouden komen. Zuster Scholten, Frits en ik hebben vergeefs gewacht. Bericht kwam binnen, dat de bus kapot was.

Frits ging naar huis om 11 uur.

Om 12 uur stuurde ik Zuster Scholten naar bed.

Om 2.15 uur kwam tenslotte de bus, gesleept door een takelwagen. Eruit kwam Hennie met 2 jongens. Ze hadden wel een gezellige tijd in de kapotte bus gehad, er waren "goede" Nederlanders geweest in de bus. Er werden om 't hardst moppen getapt, over Hitler en zo, ook Mussert en zijn Tante moesten het ontgelden.

Maar wat beroerd is: de andere dame met één jongen is niet in Zwolle aangekomen, en wel in Amsterdam ingestapt.

Ik heb Broemink uit bed getrommeld en de 2 jongens daar afgeleverd. We hadden afgesproken, dat de dames bij De Jong zouden logeren, maar de jongens waren al lang naar bed en Hennie wilde niet dat ze gewekt zouden worden. Ik heb haar toen in de vluchthut gebracht en ben zelf gaan kuieren. Ik heb al de ramen eens geprobeerd bij Stegeman en slaagde erin naar binnen te klauteren, zodat ik Hennie weer uit de vluchthut haalde en haar op de divan liet slapen. Zelf ging ik toen in de vluchthut.

Het slapen duurde niet lang, want ze moest met de tram van kwart voor 7 alweer mee.

Vanavond om 7 uur de jongens met de auto Mars, de Garagehouder, naar Nieuwlande gebracht, die dit deed pro deo.

Om 9 uur was ik hier terug.

Ik heb de jongens bij 'tten afgeleverd, waar nu het huis wel vol zit.

In de krant een stuk van de hand van Van Geelkerken, over de NSB-ers die nu bewapend zijn en zich zullen verzetten.

Woensdagmorgen, 3 November '43.

Er is veel gebeurd in al die tijd, en ik heb helemaal geen aantekeningen, zodat ik wel de helft zal vergeten. De algemene indruk die ik heb overgehouden van de laatste 2 weken is er één van een heen en weer vliegen op mijn fiets, van naar Hoogeveen razen om mensen van 't station te halen, van met allerhande mentjes in de maag zitten, van een wanhopig zoeken naar duikadressen voor jongens, meisjes, babies, volwassenen, vrouwen en mannen. Telkens kwamen weer nieuwe voorraden.

Om Verder een avalanche van telefoon-oproepen, telegrammen, standjes over bonnen, PB's, bagage etc. Van aanhoudend gezank van mensen bij wie ik duikelaars "tijdelijk" bracht en die mijn begrippen over "tijdelijk" te rekbaar vonden.

En voor de afwisseling en door het geval van den Tommie, die een plek moest hebben. Hij was neergekomen bij Pesse en was een echte Brit. Heb zo genoeglijk met hem zitten praten.

Vertelde hem over de algemene toestand hier te lande. Hij was erg naïef waar het de moffen betrof, beschouwde ze als fatsoenlijke mensen waarmee hij toevallig in oorlog was. Ik heb hem van de dwalingen zijns weegs trachten te genezen. Hij is boven op een klein kamertje bij een prima boer gekomen. Ik vertelde hem de gangbare bakken over Hitler enz.

Hij was erg nieuwsgierig naar het lot van zijn partner. Ze waren met hun tweën geweest. Zijn kameraad is het eerst gesprongen. Hij moest hem nog door het luik drukken, want hij hleef haken. Hij sprong direct daarop zelf. Hij wist eerst niet in welk land hij was, hun instrumenten waren kapot. Veilig op de grond aangekomen, ging hij op verkenning uit en vond eerst een oude klomp, wist toen dat hij in Nederland of misschien België was. Toen vond hij een stuk van een Hollandse krant.

Momenteel zit hij op een veilige plek en er wordt aan gewerkt om hem verder te krijgen.

De plekken-zoekerij voor de diverse Joodse duikelaars had nogal wat voeten in de aarde. Eerst altijd "tijdelijk" plaatsen. De mensen kunnen moeilijk weigeren als je zegt dat de "klant" buiten zal moeten dalen als ze hem niet onderdak verschaffen. Natuurlijk is het resultaat wel eens ruzie, maar over 't algemeen valt het wel mee.

Ik heb Amsterdam gezegd, dat er meer gestuurd moet worden.

Er is een jongen die onder de zweren zit, ook kwam er één doodziek aan. Van één Jodin kreeg ik een paar laarzen die me precies passen, en die ik zeldzaam goed kan gebruiken. Ook kreeg ik 2 dekens, die me best te pas komen in de hooiberg, waar het geen koud kan zijn.

Op Amsterdamsche Veld ben ik bij een Katholiek Weeshuis geweest, heb een tijd met de Moeder Overste zitten praten om haar te bewegen Joodse kinderen op te nemen, maar ze deed het niet. Ik trachtte op hun gevoel te werken, wees op hun Christenplicht, maar niets hielp.

Ook bij den Deken ben ik geweest, die een ruime Pastorie had en wel een dozijn duikelaars had kunnen nemen. Maar hij bewaarde geen plaats te hebben.

Zondag was er controle voor de deuren van de Geref. Kerk in Nieuwlande, er ging direct een waarschuwing de kerk in (een klein meisje ging via de deur van de consistorie naar binnen). De dominee vertelde vanaf desk kansel wat er aan de hand was en verzocht de mensen rustig in de kerk te blijven tot na de dienst en diegene die geen of geen goed PB hadden, moesten in de kerk blijven. Zo geschiedde het, de achterblijvers werden door een luik onder de vloer gebracht.

Ik waarschuwde de Herv. Kerk, die direct volkomen leeg liep. Ik zag o.a. een ouwen baas van in de 80 misschien, die zo gauw mogelijk de biezen nam.

In de bossen van Nieuwlande zijn verscheidene schuilkelders gemaakt, of liever holen. Ze zijn doorgaans prima gecamoufleerd en bieden slaapgelegenheid aan voor meerdere onderduikers.

Het weer blijft zeldzaam mooi, de hele herfst al, het komt ons goed te pas.

Laatst heb ik een boer en zijn vrouw in Hollandse Veld geweldig uitgekafferd. Ik had ze na lang praten bewogen een kindje in huis te nemen en heb er dus een meisje van 9 jaar gebracht. Twee dagen later kwam ik met haar bagage en ondertussen hadden ze haar weer de deur uitgezet. Mijster Wigman had heeft zich over haar ontfermd, hoewel hij 't huis al vol heeft.

Ik heb haar maar naar een ander gebracht, een plek die ik bestemd had voor een nieuweling uit Amsterdam.

Van alles kun je in dit vak meemaken.

Veel medewerking ondervindt men niet van het Nederlandse Volk als geheel. 't Zijn uitzonderingen die werkelijk den vijand dwars zitten. Het gros is te egoïstische en te laf. Het typerende verschijnsel doet zich nu voor, dat diegenen die het meest actief verzet plegen, die het meest presteren, die de meeste onderduikers helpen, gevonden worden voornamelijk in het uiterst rechtse en het uiterst linkse deel der bevolking, dus bij de A.R. en bij de Communisten.

De mensen die in deze streken duikelaars nemen en op andere manier helpen, zijn bijna allemaal Gereformeerd.

"Herman" is één van de duikelaars, hij is bij Dekker in huis en heeft zich een schuilplaats in het bos gegraven. Hij heeft zijn gitaar bij zich, waar hij heel aardig op spelen kan. Ook is hij een eerste klas tekenaar en caricaturist. Voor mij tekende hij een caricatuur van Hitler.

Ik heb Herman een standje moeten maken, omdat hij een gevaarlijke brief naar Amsterdam had geschreven. Hij heeft beloofd zijn leven te beteren. Het plan is, dat er nog meer schuilplaatsen gegraven zullen worden, o.a. één van 30 personen. Herman wil er graag aan meehelpen.

Ik heb laatst een revolver en een ploertendoder op de kop getikt en aan de K overgedragen.

Ik kreeg op een avond met de laatste trein een moeder met dochter en een jongen van 15 jaar. Den jongen heb ik naar Pesse gebracht, de moeder en dochter naar Nieuwlande. Eerst bracht ik iedereen naar bakker Blanken, waar ik altijd welkom was. We werden altijd op koffie met koek onthaald.

Het laatste nummer van Trouw was heel goed.

Nico helpt me tegenwoordig. Niet de Nico van Victor en Nico, maar een andere. Hij was ondergedoken op Nieuwlande. Ik heb hem lange tijd niet vertrouwd, v.d. Zwaag ook niet. Zijn zegen wijen heel nauwkeurig nagegaan, brieven aan hem geadresseerd werden geopend. Hij bood me een paar maal aan om te helpen, waar ik niet op gesteld was in 't begin.

We doen nu alles samen.